

รายงานสรุปสาระสำคัญจากที่ประชุมสัมมนาเครือข่าย นบม.

(นบม. = นักบริหารมหาวิทยาลัยสายวิชาการระดับสูง)

ระหว่างวันที่ 25 - 27 มีนาคม 2562

ณ โรงแรมอวานี จังหวัดขอนแก่น

- ข้อดีของการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ก็เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นกลไกในการขับเคลื่อนประเทศ ปัญหาจากทุกกระทรวงที่ต้องแก้ไขด้วยความรู้ทางวิทยาศาสตร์ การวิจัย การสร้างนวัตกรรม จะหลั่งไหลเข้ามาที่มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะต้อง**ประกาศว่า มีคืออะไร (ต้องอวดดี)** ที่จะสร้าง Highly Skill Workforce และเชี่ยวชาญแก้ปัญหาด้านใด แต่ถ้าความเชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัยยังมีช่องว่าง ภาครัฐ ภาคการผลิต / อุตสาหกรรม อาจเข้ามาช่วยอุดช่องว่างนั้นด้วยการสนับสนุนเป็นเงินทุนพัฒนาต่างๆ

- กระทรวงใหม่ แบ่งเป็น 2 sector

1. ดูแลอุดมศึกษา - ผลิตกำลังคนตามความต้องการของประเทศ

2. ส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม - ให้ทุนวิจัยทุกเรื่องที่ตอบโจทย์ของประเทศ ทั้งนี้ ให้พิจารณาแผนแม่บท 23 แผน ว่ามหาวิทยาลัยจะ focus การผลิตกำลังคน หรือทำวิจัย / สร้างนวัตกรรม ตอบโจทย์ตามแผนแม่บทใด (23 แผนแม่บท ดังเอกสารแนบ)

- แผนยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง วิจัยให้มหาวิทยาลัยที่สนใจวิจัยด้านยุทธโธปกรณ์ 60 ล้าน และจะเพิ่มขึ้นในอนาคต

- บริบทโลกใหม่ ยังมีเรื่องพลังงาน สิ่งแวดล้อม ภัยธรรมชาติ เมืองอัจฉริยะ ฯลฯ ที่ชุมชนมหาวิทยาลัยจะช่วยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนได้

- การจัดการศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจะเปลี่ยนไป เป็น Life Long Learning (LLL) สอนทาง Online ทำ Virtual Classroom มีการบูรณาการระหว่างศาสตร์มากขึ้น ทะลายกำแพงคณะ / ภาควิชา (เหมือนที่มหานครทำ Mii) ใช้สื่อการเรียนการสอนมากขึ้น พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ด้วยวิธีสอนรูปแบบต่างๆ ที่มีอาจารย์เป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ (ตั้งธงความรู้ ที่ผู้เรียน ต้องมี ต้องได้ เมื่อเรียนจบแต่ละหัวข้อ)

- มหาวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญต้องเร่งผลิตครูช่าง

- จัดสอน Short Course, non-degree เพื่อพัฒนาทักษะคนทำงาน เนื่องจากมีลักษณะงานใหม่ๆ เกิดขึ้น คนทำงานต้องมา upgrade ความรู้และทักษะใหม่ จึงจะรับมือกับการทำงานแบบใหม่ได้ เช่น บัณฑิตมหานครแจ้งว่า ต้องการเรียนวิธีใช้โปรแกรม Excel ขั้นสูง เพราะที่เรียนรู้จากมหาวิทยาลัยไม่เพียงพอแล้วในขณะนี้

- มหาวิทยาลัยอาจผลิตหลักสูตรสร้างบัณฑิตพันธุ์ใหม่ ในลักษณะ Credit Bank แขนงชื่อหลักสูตรบนหน้าเว็บไซต์ ตั้งชื่อแปลกๆ เก๋ๆ มีรายวิชามากมายให้ประชาชน หรือคนทำงานมาเรียนแบบสะสมหน่วยกิตไปเรื่อยๆ จนครบตามหลักสูตร จึงให้ปริญญา แต่ต้องมีมาตรฐานการเรียนการสอน-การวัดผล และต้องประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ถ้าเรียนครบรายวิชาของปี 1 จะทำอะไรได้ เรียนครบรายวิชาของปี 2 จะทำอะไรได้ เป็นต้น

- นักศึกษาที่ต้องทำงานระหว่างเรียน

อาจจัดเวลาให้ดังนี้	ปี 1	เรียน	5 วัน
	ปี 2	เรียน	3 วัน เวลาที่เหลือทำงาน
	ปี 3	เรียน	2 วัน เวลาที่เหลือทำงาน

ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพ ก็อาจมาเป็นอาจารย์ร่วมสอนได้ (ต่อไปอาจขอตำแหน่งทางวิชาการได้ด้วย)

- คณาจารย์มหาวิทยาลัยต้องเปลี่ยนโฉม จากที่เคยอยู่ใน Comfort Zone ปรับตัวเป็นครูพันธุ์ใหม่ สอน – วิจัย – ทำงานสัมผัสกับชุมชน และภาคอุตสาหกรรมที่ต้องการความรู้จากอาจารย์ ให้คิดภาระงานของอาจารย์ ที่นำนักศึกษาออกไปทำงานกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม และมหาวิทยาลัยต้องบูรณาการให้คณาจารย์จากทุกคณะทำงานร่วมกัน (มทม.ทำอยู่แล้วในหลายหลักสูตร) นอกจากนี้ อาจารย์ที่ไปทำงานกับชุมชน จะต้องได้อัปเดตความรู้กลับเข้ามาในมหาวิทยาลัย และพัฒนาองค์ความรู้นั้นให้ดียิ่งขึ้น แล้วส่งออกไปใช้แก้ปัญหาให้ชุมชนอีก เป็นวงจรที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

- สกอ. ให้ข้อมูลว่า นักศึกษาเวียดนาม สนใจมาเรียนในไทยมากขึ้น

- ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มี 6 ยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ ที่ 3 เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยโดยตรง เพราะเป็นด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และมีประเด็นยุทธศาสตร์ข้อ 3 กล่าวถึง การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 นั่นคือ มหาวิทยาลัยต้องสร้างคนให้เป็น Global Citizen ปรับตัวเป็น มีวิธีคิดที่ยืดหยุ่น ภาษาอังกฤษดี เข้าใจพหุวัฒนธรรม มี survival skills มหาวิทยาลัยจึงต้องสร้างบรรยากาศ ประสบการณ์ เพื่อเปลี่ยน Mindset ของนักศึกษา (มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ขับเคลื่อนเรื่องนี้โดยการสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (แบบ SOHU ของเรา) ตั้งชื่อวิชาได้น่าสนใจ เช่น

- ทักษะการคิดเพื่อการเรียนรู้ Thinking Skills for Learning
- พลเมืองกับสังคมพลวัต Citizenship and Social Dynamics
- เทคโนโลยีและนวัตกรรมกับโลกอนาคต Technology and Innovation in the Future World
- สุนทรียภาพกับชีวิต Art of Life
- เอเชียกับสังคมโลก Asia and the Global Community

และทำกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ร่วมกับ ภาคธุรกิจ (มหานครก็จัดกิจกรรมลักษณะนี้มากขึ้นแล้ว โดย Mii รวมทั้งมีการจัด MUT Talk ด้วย)

- วิชาพื้นฐานที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียน คือ Digital Literacy (นักศึกษาต้องมี Digital DNA)

(สกอ. ทำ guide line ให้แล้วค่ะ)

- ปัญหาเด็กไทยวัยเรียน : ไม่ขยัน ไม่มีการวางแผนชีวิต ไม่มีความมุ่งมั่น ไม่มีความรู้รอบ ไม่มีเป้าหมายชีวิต ไม่มี career objective ตั้งคำถามไม่เป็น ไม่มีความเห็นแย้ง เมื่อจบไปทำงาน apply ไม่เป็น สถานการณ์เปลี่ยนแปลง ทำงานไม่ได้ ต้องปรับวิธีสอน เป็นให้อภิปราย อาจารย์สร้างเงื่อนไขถามให้คิด ทำ Project ฝึกให้กล้าแสดงออก โดยจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มากๆ

- อาจารย์มหาวิทยาลัย นอกจากสอน ต้องทำวิจัย และพร้อมด้านภาษา ต้องทำให้มหาวิทยาลัยชื่อดังในต่างประเทศ ยอมรับด้านมาตรฐานการศึกษา จึงจะเกิด Student Mobility

- มหาวิทยาลัยต้องเตรียมระบบจัดการทรัพยากรสินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยเอง

ยื่นจดสิทธิบัตร ➡ มอนิเตอร์ไม่ให้ใครมาละเมิด ➡ จัดการให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ภายใน 2 ปี

- งานวิจัยที่จะได้ทุนสนับสนุน ต้องตอบได้ว่า ทำแล้วประชาชนได้อะไร ลดการพึ่งพิงเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ไหม กระตุ้น GDP ไหม เป็นต้น
- เมื่อใดที่ งานวิจัยในมหาวิทยาลัยมาเจอกับธุรกิจ และ Digital จะทำให้ SME ไปได้ดี นั่นคือ มหาวิทยาลัยนำงานวิจัยที่ทำร่วมกับนักศึกษาปัจจุบัน หรือบัณฑิต มาบ่มเพาะจนเข้มแข็ง แล้วปล่อยออกไปโลดแล่นในตลาดประเทศไทยต้องการเพิ่ม SME เพื่อให้เงินหมุนเวียนสะพัดภายในประเทศ
- งบประมาณเพื่อการวิจัยของประเทศปีนี้ มีสามหมื่นกว่าล้านบาท คิดเป็น 1% ของ GDP กระทรวงใหม่จะเร่งผลักดันให้เพิ่มเป็น 2% ของ GDP ต่อไป
- การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นงานปกติ ทำแล้วรายงานออกมาว่า ทำอะไร ทำแล้วได้ผลอย่างไร อาจกำหนดระบบ กระบวนการเอง จะใช้ระบบของ สกอ. กำหนดเอง ใช้ CUETP ใช้ AUNQA ฯลฯ ก็ได้ แล้วส่งรายงานให้ต้นสังกัด (สกอ.) ดู ส่วน สมศ. จะดู comment จากต้นสังกัด มีบางมหาวิทยาลัยใช้ AUNQA (มาตรฐานของมหาวิทยาลัยในอาเซียน) ทั้งหมด บางแห่งใช้กับบางคณะ / ภาควิชา
- มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นมหาวิทยาลัยเดียวในไทยที่ขอประเมิน Learning Outcome ของนักศึกษาเป็นระยะๆ และประเมินใหญ่อีกครั้งตอนลูกศิษย์เป็นบัณฑิต
- เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC ประมาณการความต้องการบุคลากร ปี 2562-2566 รวม 475,667 อัตรา แยกเป็นสาขาได้ ดังนี้ (ให้ข้อมูลเฉพาะ ป.ตรี และเฉพาะสาขาที่มหานครเปิดสอน)
 - อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ป.ตรี 29,028 อัตรา
 - หุ่นยนต์ ป.ตรี 14,277 อัตรา
 - ดิจิทัล ป.ตรี 67,066 อัตรา
 - ยานยนต์แห่งอนาคต ป.ตรี 9,155 อัตรา
 - โลจิสติกส์ ป.ตรี 43,970 อัตรา
- แนวโน้มใหญ่ของโลก ในศตวรรษที่ 21 คือ การปรับตัวสู่ Data – Driven Economy ใครครอบครอง Data ได้มากที่สุด ผู้นั้นคือ ยักษ์ใหญ่ในวงการ มหาวิทยาลัยจึงต้องทำ Big Data และอาชีพที่โดดเด่นในอนาคต คือนักวิทยาศาสตร์ข้อมูล และนักสถิติ
- ทักษะที่ดีที่สุดเพื่อการอยู่รอดของบัณฑิต คือ การปรับตัว เปลี่ยนวิธีคิด มี EQ ดี และต้องมีแม่แบบที่ดี (ได้อยู่ใกล้ได้ทำงานกับอาจารย์ที่ดีจริง)

- ตลาดแรงงานในช่วงพลิกผัน ยุค AI (หุ่นยนต์ปัญญาประดิษฐ์) AI จะเข้ามาทำงานแทนคน (คนที่ความรู้น้อยทักษะไม่มี ใช้พลังงานจากกล้ามเนื้ออย่างเดียว) เพราะ AI ทำได้แต่เฉพาะงานประเภทซ้ำๆ มหาวิทยาลัยจึงต้องสร้างคนที่มีความรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ใหม่ มีทักษะสูง และทำงานด้วยหัวใจ ด้วยวิจารณญาณ จึงจะสามารถทำงานร่วมกับ AI ได้ คนกลุ่มนี้จะไม่มีวันตกงาน เพราะเมื่อได้ทำงานร่วมกับ AI จะมีผลิตภาพสูงกว่าทำงานเอง หรือใช้ AI ทำงานอย่างเดียว

- มหาวิทยาลัย 4.0 ต้องสร้างคนไทย 4.0 ที่สามารถสร้างองค์ความรู้ และสามารถใช้ความรู้สร้างนวัตกรรมที่จะส่งผลให้คนไทยอยู่ดี มีสุข

- เป้าหมายของการอุดมศึกษาไทย คือ การตอบโจทย์ของประเทศและของโลก โดยมีสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและนวัตกรรม เป็นหัวใจจักรขับเคลื่อน

เพื่อ -- สร้างขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ

-- เน้นผลิดกำลังคนคุณภาพสูง

-- ผลิตนวัตกรรมสร้างมูลค่าเพิ่ม (ดัน GDP ให้สูงขึ้น)

ทั้งหลายทั้งปวง เพื่อเปลี่ยนผ่านสังคมไทย สู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้และเพิ่มมูลค่า (Knowledge and Value added-based Economy)

- มหาวิทยาลัยต้องเน้นการวิจัยมุ่งเป้า ตั้งศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ / Entrepreneur ศูนย์ความร่วมมือสร้าง Startup เพื่อให้ได้นวัตกรรมที่จะต่อยอดสู่ commercialization เพื่อให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักกลุ่มประเทศรายได้อานกลาง Middle Income Trap (MIT) คือต่ำกว่า US\$13,000

ข้อคิดเห็นที่ขอนำเรียนเสนอ

1. มหานครเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางที่ตอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจ และหลายอุตสาหกรรมใน New S Curve Industries ถือเป็นจุดเด่นที่น่าภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

2. มหานครจำเป็นต้องดึงดูดและรักษาอาจารย์เก่งๆ ที่มีใจ ให้อยู่กับมหาวิทยาลัยนานๆ และถางทางให้แก่ผู้มีศักยภาพที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของตน ไปสู่การได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ

3. มหานครควรทำฐานข้อมูลลูกค้า / ผู้ใช้งานบัณฑิต แล้วพัฒนาเป็น Big Data (สำนัก ปชส. มีข้อมูลลูกค้าเยอะมาก เช่น โรงเรียนเดิม อาชีพของผู้ปกครอง สาขาวิชาที่สนใจเรียน ฯลฯ สำนักกิจการนักศึกษา มีข้อมูลสมรรถนะบัณฑิตจากผู้ประกอบการ / ผู้ใช้งานบัณฑิต)

4. ในการทำ SWOT เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 5 ปีรอบใหม่ของมหาวิทยาลัย อาจต้องต่อยอด Core Value (อุดมการณ์แห่งมหานคร) เพื่อให้ประชาคมมหานครทุกคนแสดงพลังร่วม (Synergy) แล้วทุกคนเดินไปในทิศทางเดียวกันอย่างเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว

5. มหานครควรกำหนดความเชี่ยวชาญว่าจะผลิตบัณฑิต / สร้างงานวิจัย - นวัตกรรม / บริการวิชาการ ตอบสนองแผนแม่บทใดในบรรดา 23 แผนนั้น ต้องชัดเจนว่า จะทำเรื่องอะไร ทำเพื่อใคร ทำอย่างไร แล้วนำ **เรื่องนั้น** มาเป็นตัวตั้ง ในการทำ SWOT เพื่อให้เราโดดเด่นในเรื่องนั้นจริงๆ แล้วจึงทำแผนยุทธศาสตร์ แผนยุทธวิธี แผนดำเนินการ ทั้งนี้ โดยบูรณาการหลากหลายศาสตร์ที่เราเชี่ยวชาญ ต้องระดมความร่วมมือจากทุกคณะ ทุกภาควิชา

ถ้าพูดถึง **เรื่องนั้น** ต้องมาที่มหานคร เท่านั้น